

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Observationes circa Divisionem Operis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

consultis, atque Imperatoribus; & proinde Causas in Tribunalibus agitandas esse eadem methodo, quæ Quæstiones Juris in Scholis, objicit 1. Imperatores in Scriptis suis Circumstantiarum, Personarum ac Rerum, mentionem facere. Respondet, eos in Decisione non hæere in specie Facti, sed transire ad Quæstionem Juris in dè ortam, & rescribendo v. g. TITUM, qui *Stychum* Servum antè Calendas Martias dare promiserat, ipso ante diem mortuo, sine dolo & fraude TITUM, à promissione suâ liberari; definire, debitorem à debito liberari per interitum rei debitæ, antè diem solutionis, sine culpâ ac dolo accidentem.

Sibi objicit 2. Leges aliquandò præcipere Judicibus, ut faciliores aut severiores sint pro qualitate Personæ aut Causæ. Respondet, hoc non habere locum nisi in Causis, quarum in Judicium voluntati ac prudentiæ Judicis permittitur; in his autem casibus contestationem Litis non esse necessariam, Judicemque Statui Causæ non alligari. Rectius, ut opinor, respondisset, si dixisset, Personæ aut Causæ qualitate, tunc majorem aut minorem severitatem potest, & sic illas etiam Causas ad Quæstiones Juris reduci.

Sub finem pollicetur, Juventutem quæ suâ Methodo in Scholis utetur, ad pugnas Forenses aptiorem profecturam, & sic fore (quod in Præfatione primæ Editionis promiserat) ut instituatur Viri, qui plures Lites uno anno conficiant, quàm antèa decem annorum spatio, absolvabantur, certiorique modo id exequantur. Obiter asserit, se Operi suo inseruisse, quidquid in Jure Canonico reperit, quod ubique Pontificum vocat; perindè ac si à solo Summo Pontifice emanaret. Factum hoc facile probari possit. Solum Argumentum Censurarum contrariæ Parti favet, perindè ut Materia Religioforum. Hic iterat, quod jam in Titulo dixerat, se Jus Civile, cum Jure Canonico conferre, & declarat, se, sicut in suâ *Juris Civilis Methodo*, abstinuit à proferendâ sententiâ suâ circa Quæstiones, quas agitavit, similem in hac rationem secutum fuisse. Hoc quidem expressè non facit, satis tamen opinionem suam promittit, per applicationem Textuum ad Juris Quæstiones, eos à genuino sensu in suum detorquendo, ut patebit ex pluribus exemplis mox referendis.

Nescimus quem successum habuerit hæc Methodus; discimus duntaxat ex initio Præfationis, eos qui Tribunalia Justitiæ frequentabant, coactos fuisse eam suspectam Principibusque odiosam facere. Undè ille protectioni unius ex iis Principibus eam committit, ipsamque à Criminationibus purgare nititur, propositis commodis, quæ ab eâ emerfura sperat. Fortè ob novitatem initio neglectam ac rejectam, usus deinceps istam Methodum gratiorem fecit. Ut ut sit, constat Librum magnâ sui parte esse bonam, magnamque ex eo utilitatem hauriri posse, ad cognoscendam Sedem Argumentorum: & methodum ea tractandi, tam in Scholis, quàm in Foro.

Si Judicium de Opere feratur ex Præfatione, illud magna obscuritate magnaque implicatione laborat, ob Replicationes, Duplicationes, Triplicationes, quæ reduci potuissent ad Regulas, aut ad Exceptiones; quidquid enim non continetur sub Exceptione, ad Regulam pertinet; cùmque Exceptio generalis est, ipsa est species Regulæ, alii latiori Regulæ subordinata, & sæpè, sicut ipsæ Regulæ, suas infimas Exceptiones habet. Hæ observationes probabuntur, ubi Corpus Operis aggrediemur: sed prius duo sunt præstanda; 1. Respondendum est objectioni adversus id, quod diximus, de affinitate Operis illius, cum nostro, in eo, quod Argumenta exponat per Regulas, & Exceptiones, quemadmodum faciemus in nostro; scilicet, dici potest, Autorem, per *Exceptionem* intelligere *Defensionem*, sicut, per *Regulam*, intelligit *Actionem*, aut *Petitionem*: consilium ejus esse suppeditare Partibus, Actoris ac Reo, vel Patronis eorum, rationes Jus suum propugnandi nec non Judicibus, media de illis certò ac justè definiendi. Nos autem

per *Regulam* intelligimus *Principia Juris Generalia* ac *Specialia*, consequentias eorum immediatas, aut mediatas, proximas, aut remotas; per *Exceptiones* verò, casus sub *Regulis* propositis non contentos; nostrumque institutum esse, illas ordine naturali disponere; ita, ut continuâ serie, circa quodvis Argumentum ac partes ejus, reperiantur ea, quæ Jus docet. Scilicet 1. Rerum vocabula, & significationes. 2. Natura earum, similitudo earum, ac dissimilitudo cum rebus affinis. 3. Variæ species illarum; 4. Earum causæ, quo sub nomine comprehenditur earum Finis, Forma, Personæ, quæ jus habent eas faciendi, Personæ, quarum gratiâ aut in quas fiunt, cum Actionibus vel omissionibus in quas cadunt; quod vulgò exprimitur in Scholis per *causas efficientes*; *materiales*, *formales*, *finales*; 5. Earum Effectus; 6. Earum Proprietates, & viæ, quibus destruntur. Item laboramus non solum ad Usus Forenses, sed etiam ad gratiam omnium, qui Decisionibus Juris methodicè ordinatis indigere possunt, sive Simplicium Fidelium, Jurisdictionem habentium, aut secus; sive Ecclesiasticorum Virorum, tam Sæcularium, quàm Regularium, in Dignitate constitutorum aut secus, ad alios de iis erudiendos, aut ad peculiarem suum profectum, tam pro Foro interiori, quàm pro Foro exteriori, Judiciario, aut Extrajudiciario: uno verbo, nos omnes Actiones observamus & exequimur, ob quas hæc Decisiones factæ fuerunt.

En objectio solvenda, quam illustrare & in sua extensione proponere curavimus, nullâ ex notabilioribus differentiis nostri Operis à VIGELIANA Methodo dissimulatâ. Jam respondemus, illa omnia discrimina non obstat, quominus hæc Opera valdè affinia sint; nam *Petitio*, quæ justa est, semper fundatur in *Principio Juris*, quod vocari potest *Regula*, v. g. cùm quis petit rem, quam acquisivit, aut Testamentum, aut Successione ab intestato, Donationem, aut Emptionem, vel Permutationem; Actio ejus innititur omnibus principiis Juris, quæ docent, Testamentum, Successionem ab intestato, Donationem, Emptionem, Permutationem, esse Titulos Acquisitionis legitimos. *Defensio* autem nullam vim habet, nisi quatenus Reus non est in casu *Regularum*, quæ Actionem legitimam faciunt. Nempè, vel quia Titulus Actoris nullus est; vel quia Reus bonâ fide præscripsit. Itaque *Defensio* legitima congruo nomine vocatur *Exceptio* sumpta, ex eo quod casus, in quo Reus est, non continetur in *Regula* legitime Actionis.

Itaque, si Autor propositum suum ritè implevisset, pro *Regula* tradendo duntaxat Textus legitimos, adhuc subsistentes, atque Argumento congruos, similesque Textus pro Exceptionibus; aut monuisset de abrogatione, aut falsitate Textuum: si justas Divisiones fecisset, quarum membra in aliis contenta non essent; si semper dedisset Summam Textuum pro *Regulis* aut *Exceptionibus* laudatorum, eosque ubi opus erat, exposuisset, ad tollendas difficultates ex eorum obscuritate ortas; si eos perspicuè ac solidè conciliaisset; multùm licet mole minus sit, ad nostrum accessisset; in quo confidimus hæc omnia discendi ritè Juris Canonici adjuncta reperiri.

Alterum Caput absolvendum priusquam *Methodi* Corpus aggrediamur, est discussio Divisionis ejus, in quâ Autor, servato numero *Librorum* Decretalium, *Titulos*, eorum mutavit, sicut ordinem Rerum. Id probatur per

OBSERVATIONES circa DIVISIONEM Operis.

Quamvis Divisiones Operum, atque ordo Rerum sæpè arbitrarij sint in multis Capitibus, quia cùm Res multas facies habeant, vario modo disponi possunt, eos tamen, qui scribunt circa Opus publicâ auctoritate consecratum, & nihil aliud intendunt, quàm illud utilius efficere, usumque ipsius faciliorem præstare, superflua amputando, vitia ejus

emmen-

emendando, illud melius digerendo; eos, inquam, videtur debere, quantum fieri potest, ejus Divisionem Generalem conservare; Titulos singularum Partium, iidem, aut æquipollentibus verbis, exprimere; Ordinem Generalem Rerum sequi; ut ope Methodi discatur id, quod est in Opere, ipsoque, quo ibi extat modo, eodem tempore quo discitur, id quod rescandum, adjiciendum, suppleendum, aut mutandum est, vel omnino, vel aliquatenus. Aliter, Methodus effectum præcipuo fini suo contrarium parit; scilicet perceptioni majoris fructus ex operis lectione. Diximus, quantum fieri potest; nam, si omnes omnino Divisiones & Subdivisiones, omnes Tituli, ordo rerum inter servandi essent, etiam cum vitis gravissimis laborant, sæpe inutilis fieret Methodus, quia vitia retineret, quibus mederi propositum fuerat.

Hac observatione præmissa, si conferantur Divisio generalis & specialis, Tituli, ordo Rerum hujus Methodi, cum Divisionibus, Subdivisionibus, Titulis & ordine Argumentorum Corporis Juris, vix excusari potest Autor in eo, quod à Corpore Juris, quoad majorem horumque Capitum partem, ita recesserit, ut ipsi operam dedisse non appareat, nisi ex laudationibus Textuum, quæ non semper congruæ sunt, saltem quoad sensum; quod facile probari potest per inductionem. Nam ex XIX. Titulis Libri I. Quartus duntaxat reperitur in 1. Libro I. Decretalium, aliisque præterea verbis, de Rescriptis Principum & Decretalibus Episcopis; Cæteri ad Quintum hujus Collectionis Librum pertinent. Argumentum præterea valde diversum est de Legibus, de Magistratibus, & Judiciis Publicis. In Decretalibus autem Libro 1. agitur de Fide Catholica, de Constitutionibus, de Consuetudinibus, de Rescriptis, de Postulatione, de Electione, multisque aliis Rebus nullam affinitatem habentibus, cum Judiciis Publicis, quæ majore parte hujus Libri I. exarantur. Præterea, exercitium Judiciorum Publicorum non convenit nisi Judici Publico sive Magistratui Sæculari, per hoc enim intelliguntur Judicia, quæ ad vindictam publicam pœnis afflictivis & Capitalibus constantem, tendunt. Aliquos tantum affinitatis ratione cum istis Judiciis, Judicia Criminalia Ecclesiastica, Publica dici possunt. Affinitas hæc in eo versatur, quod eundem finem habeant, scilicet coercitionem Criminum scandalum parientium, cum hoc discrimine, quod pœnæ in his spirituales sint; in illis verò temporales. Quamvis hic Methodi Liber I. ad exponendum Jus Publicum destinatus sit; ad illud tamen Autor in Tit. 1. Libri V. regressit, ut Omissiones hujus Libri suppleat.

Expositis in Libro I. Judiciis Publicis, Autor in Libro II. de Privatis agit, in quo hoc singulare est, quod Tractatus de Judiciis publicis, quæ vulgò dicuntur Extraordinaria, præcedat Tractatum de privatis, quæ vocantur Ordinaria: idcirco, quod in iis procedatur viâ communi & ordinariâ, quæ distinguuntur à Criminalibus, in quibus Extraordinariæ quædam Solemnitates observantur, quæ vulgarium cognitionem supponunt: scilicet Citationis, Dilationum, Probationum generaliter & specialiter consideratarum, quæ hauriuntur aut ab Instrumentis aut à Depositione Testium, aut à Confessione Rei, aut Jurejurando. Liber hic, cujus Argumenta & plures Tituli à Libro II. Decretalium desumpta sunt; aliquot habet ex primo ejusdem Collectionis, scilicet Tertium de Postulationibus, & Advocatis. Quartum de Procuratoribus. Vicesimum primum de Compromissis, & Vicesimum secundum de Transactionibus. Titulum novum inscribit, de Judice, nempe secundum, agitque Titulo XVII. de Officiis Judicis. Occasione eorum, quæ circa ordinem cognitionem dicit in prima parte hujus Tituli, de Ordine Cognitionum, hunc Titulum immediate collocat ante Titulum de Appellat. & post omnia, quæ ad probationes pertinent, quæ illi potiori ordine subjiciuntur in Decretalibus. Postquam in Tit. VIII. egit de Dilationibus, agit in Tit. IX. de Exceptionibus Dilatoriis, quæ perti-

Tom. I.

nent ad Dilationes: quod facit, ad exponendas singulas Exceptiones temporales, quæ Dilatoria dici possunt, quia Litis informationem suspendunt, sicut Dilationes. Septem ejusmodi distinguit, agitque solum de Quatuor; Recusatione, Excommunicatione, Spoliatione, & defectu Satisfactionis. In Tit. VII. agit de Edendo, ubi loquitur de editione Instrumentorum, de quibus fusè tractat. Titulo XIII. loquitur de Appellatione, priusquam agat de Sententiâ; quoniam secunda aut tertia Instantia per Sententiam absolvuntur, sicut prima, quod incongruum videtur. LIBER III. inscribitur de Re Ecclesiasticâ; è Titulis XV. coalescit, quorum tres duntaxat iisdem verbis occurrunt in Lib. III. Decretalium, scilicet de Præbendis & Dignitatibus, de Decimis, Primitiis, & Oblationibus, de Jure Patronatus. Alii partim ex Lib. II. Decretal. desumuntur: nempe Tit. de Electione, de Prælatibus, & aliis Personis Ecclesiasticis, ubi agit de Prælatibus inferioribus Archipresbitero, Archidiacono, & de Officialibus Ecclesiasticis; de Clericis & Monachis ordinandis, de Jurisdictione Episcoporum. Cæteri è Libro V. Decretal. translati sunt; Talis Tit. de Privilegiis. quidamque alii, qui ad Ecclesias sive plenas, sive vacantes, & ad bona ac jura Ecclesiastica pertinentes, quamdam connexionem & affinitatem habent, cum aliquot Titulis Tertii.

LIBER IV. hujus Methodi, qui Titulis XXIV. constat, Octo tantum è Lib. IV. Decretalium sumptos continet; nempe XI. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. XXI. è quibus XI. & XXI. iisdem verbis concipiuntur, atque in Decretalibus; Alii excerpti sunt, vel ex Libro I. talis est Primus, in quo differitur de Fide; alii desumpti sunt ex Lib. V. talis est Titulus de Penitentia. Cæteri partim ex Lib. I. partim ex Lib. III. distracti sunt: talis sunt Tit. de Sacramentis, de quibus agit in illis duobus Libris; extat enim in Lib. I. Titulus de Sacramentis non iter. multique ad Ordinationem pertinentes, & in Lib. III. unus est de Consecratione Ecclesie. Titulus de Feriis & Festivis, erutus est à Secundo Lib. II. Titulus de Sepulturis à Lib. III. Eandem Sedem habent Tituli, de Voto, de Jejunio, de Concubinis, de Divinis Officiis; Disputatio ejus de Jurejurando in Tit. de Voto, ad Lib. II. pertinet. Hic LIBER IV. inscribitur de Actibus Ecclesiasticis, quamvis Tit. de Peccatis, & Tit. de Concubinis ipsi inserti, valde remotam habeant relationem ad Actus Ecclesiasticos. Titulus de Concub. partim è Gratiano desumptus est, partim è Lib. V. Tit. de Arcusat. Titulus de Visitat. continetur in Tit. de Censibus. Procuratoribus, de Exact. qui est in Lib. III. Jam de Sacramentis egerat Autor Tit. ult. Libri Tertii, loquendo de bonis Ecclesiasticis corporalibus. De Criminibus fusè disputatur in Libro V.

LIBER V. inscribitur de reliquo Jure Pontificio. Titulis XII. constat, quorum duo ultimi tantum iisdem verbis in Lib. V. Decretalium concipiuntur, nempe de Verb. significat. & de Regulis Juris, sed verba exponuntur, Regulæque referuntur, juxta ordinem alphabeticum; servatur autem in Decretalibus ordo Temporum, in dispositione Textuum, qui verba Juris Canonici exponunt, aut Regulas continent, exceptis Regulis Sexti, quæ arbitrario ordine congestæ sunt. Plures Tituli circa Contractus è Libro III. desumpti sunt; Materia Tituli de Delictis partim ex Lib. V. deducta est. In hoc prolixè de Criminibus differitur. Materia Tituli de Causis Juris lucrativis. E Libro III. Tit. de Testam. de Success. ab int. de Donation. desumpta est; nam Testamentum, Successio ab intestato, Donatio, sunt acquirendi modi lucrativi, aut gratuiti. Titulus de Censibus. Sedem habet in Lib. III. Materia Tituli de Jure Personarum partim accepta est à Lib. I. Tit. de Filiis Presbyt. de Servis non ordin. E Lib. IV. Tit. de Despons. Impub. in quo agit de potestate Parentum in Nuptias Filiorum suorum. Tit. de Conjugio Servorum. E Libro V. Tit. de Filiis expositis. Materia Tituli de Rerum Jure, distribuitur partim in Lib. II. Tit. de Causis propr. & possess. partim in Lib. V. de novi operis nunt. Materia, Tituli de Jure publico, quæ Jura Dominorum spectat, & Jura Prin-

Z 2

cipum,

cupum, Tituli, Pedagogorum, Balliarum, Censūs, Belli, Torneamentorum, artis Ballistariorum & Sagittariorum, & Universitarum, Collegiorum, Communitatum partim exponitur in *Lib. I. Tit. de Treugâ & Pace & Tit. de Syndico* partim in *Lib. III. Tit. de Censibus. Tit. de Immunit.* & in *Lib. V. Tit. de Magistr. Tit. de Ballist. & Sagitt. Tit. de Torneam.*

Ex his observationibus sequitur, Autorem, inverso *Decretalium* ordine, vitia ipsius non emendavisse; cuius rei exemplum insigne præbet materia *Sacramentorum* dispersa partim in *Tertio*, ubi agitur de *Ordinatione*, partim in *Quarto*, in quo de *Sacramentis in genere* disseritur, tum de *Eucharistiâ*, deinde de *Baptismo*, mox de *Confirmatione*, paulo post de *Extremâ Unctione*, quæ leviter attingitur quibusdam Titulis interjectis de *Penitentiâ*, quam aliquot Tituli ad neutrum argumentum spectantes, separant à Matrimonio, quod fufius, quam ullum è cæteris Sacramentis, exponit.

Magno præterea vitio laborat hoc Opus, quòd, licet Concilio Tridentino posterius, nihil è Jure, per illud Concilium constituto, continet.

Speramus nos, in discussione Operis, ostensuros, Autorem, qui Juris distributionem in Regulas suscepit, malè consilium suum executum fuisse, ac potius docuisse, quomodo id faciendum sit, quam fecisse, vel modo valdè imperfecto fecisse. Nullibi monet, quis fuit sui Sæculi usus, quamvis tam pro Foro, quam pro Scholis scripserit, (*Præfat.*) Tituli sæpè obscuri sunt. In quibusdam *Regulis* proponit *Quæstiones*, quod naturam *Regulæ* lædit, quæ nihil nisi certum continere debet.

OBSERVATIONES in LIBRUM I. in quo, de Jure ac Legibus in genere disseritur.

His in *Observationibus* intrà *Regulas & Exceptiones* stabimus, sub his aut illis collocantes quidquid ab Autore vocatur, *Replicationes, Duplicationes, Triplicationes*, quia, ut ostendemus, ad eas ultro referuntur. Eandem Rationem sequemur in *Observationibus* circa cæteros *Libros*, atque inter utrasque, sola exemplorum diversitas discrimen inducet.

Generalissima observatio est, multas esse *Regulas*, five *Actiones*, quas Autor *Regularum* nomine donat, quamvis laudati Textus nullam contineant, sed tantum *Facta*, aut *Casus* particulares, quæ *Regulæ* esse nequeunt: nam *Regulæ*, perinde ac *Principia*, multas semper consecutiones complectitur. Hæc observatio selectis exemplis probabitur in locis opportunis ac notabilibus. Ejusmodi observatio pertinet ad vitium frequens: cætera sunt particulares, & aliquot vitia specialia spectant.

Prima cadit in *Regulam, de Legislatione*, in quâ Autor ad pravum sensum detorquet *Cap. 3. de Constit.* à S. PAULO desumptum, & ab AUGUSTINO expositum. Dicit Apostolus, *translato Sacerdotio necesse esse, ut Legis translatio fiat.* Rationem affert AUGUSTINUS, quia simul ab eodem & sub eadem Sponsione, utraque data sunt, ac conditione Adventus MESSIÆ, & Consummationis Mysteriorum, quæ implenda erant, dum apud Homines conversaretur; quâ conditione impletâ, oportuit Legem cum Sacerdotio Judaico extingui: Autor autem sic interpretatur, translato Sacerdotio necesse fuit, ut Legum ferendarum jus pariter transferretur; quibus verbis insinuat, Jus Legis ferendæ Sacerdotio coherere, undè fit, ut Jus illud Pontificis prærogativis annumerans, id confirmet hoc Textu. *Lib. III. Cap. XI. Reg. 4. de Papâ.*

Circâ *REGULAM V. de Legum interpretatione* observandum est, eam esse falsam; cessante *Legis ratione, cessat Lex*; cum enim ratio Legis non faciat Legem, sed præterea ad eam constituendam, requiratur autoritas ac voluntas, ut fatetur Autor *Cap. III. de Rationibus seu Regulis Juris*, non cessat Lex ob solam cessationem rationis Legis. *Cap. I. de Reg. Jur.* hanc ob-

servationem confirmat, *omnis res per quascumque causas nascitur, per easdem dissolvitur.* Idem est de *Can. 7. CAUS. I. QUÆST. VII.* quem Autor ad probandam *Regulam* laudat; nam dicit, *cessante necessitate, Legem cessare debere*, id est, *revocari ab autoritate, quæ ipsam, ob necessitatem, condiderat.* Quatuor *Regulæ*, quas tradit, ad conciliationem Legum contrariorum *ibid. QUÆST. XI.* sunt utiles, sed expositione indigent.

PRIMA à Gratiano desumpta est, qui dicit, eas Leges ad concordiam adduci ex *Causâ, Tempore & Loco*, Autor adjicit exemplum uniuscujusque modi inveniendæ concordia. Primum ineptum est, quippe oporteret existere Canones Canonibus *Gangrensisibus* relatis *DIST. XXX.* contrarios, atque utrosque invicem componi ex causâ, ob quam facti fuissent; nullum autem commemorat Gratianus, alia duo exempla congrua sunt. Nam 1. sunt Canones, qui Diaconos ad continentiam adstringant, & alii, qui eos liberos pronuntiant. Porro, hi conciliantur ex diversitate Temporis. 2. Quidam Canones, omnes Ministros Sacros jubent abstinere ab usu Matrimonii antè Ordinationem contracti: indè verò quidam id non exigunt; quod factum est ex diversitate Loci, cum illi ad Latinam Ecclesiam; hi ad Græcam pertineant.

REGULA II. desumpta est ex Epistolâ ISIDORI ad MASSONEM, quæ supposititia est; itaque *Regula* illa nullam per se auctoritatem habet, nec meretur eam accipere ab usu: nam si verbum, *antiquior* accipiatur in significatione naturali, agaturque de Canonibus contrariis à Conciliis ejusdem generis v. gr. Generalibus, emanantibus, falsum est, Canonem à Concilio vetustiore conditum, præferendum esse ei, qui posterioris Concilii factus est; cum *Regula* constantissima doceat, Leges posteriores anterioribus derogare, est *1. de Constit. in 6.* quâ in re nullum est discrimen inter *Canonicas & Civiles Leges*: *CONTIUS* autem, qui contrarium asserit, opinionem suam emendasset, si *Epistola* illius falsitatem cognovisset vid. *Cap. 28. DIST. L.* ubi illius verba referuntur. Sed si verbum illud in sensu metaphorico accipiatur, & quatenus respondet verbo *potior*, aut *major*, verâ erit *Regula*; quippe, cum *Concilia*, quæ Canones contrarios fecerunt, inæquali auctoritate pollent, ut fit, quandò unum *Generale*, aliud *Locale* est, vel si ambo *Particularia* sint, quandò unum est *Nationale*, alterum *Provinciale*; Canon à Concilio Superiore conditus, alteri cuiuslibet antepositus est, & tunc *Regula* non indigna est, quæ auctoritatem accipiat.

REGULA III. S. AUGUSTINUM Autorem habet, & laudatur *Can. 6. DIST. XIX.* ibi conferuntur inter se *Canonicæ Scripturæ*, diciturque, eas, quæ ab omnibus accipiuntur Ecclesiis, præponendas esse iis, quas quædam non accipiunt; ex eis verò, quæ non accipiuntur ab omnibus, eas esse præponendas, quas plures gravioreque accipiunt, iis, quas pauciores, minorisque auctoritatis Ecclesiæ tenent. *Regula* hæc videtur esse fons præcedentis, quæ Conciliis applicavit, quod de *Scripturis Canonicis* AUGUSTINUS dixerat, scilicet, adhærendum esse majori auctoritati legitimæ.

REGULA IV. quam Autor accersit ex *Can. 1. & 3. DIST. XX.* non in iis perspicue exprimitur; nam illi Textus non loquuntur de casu, in quo Leges sibi adversantur, sed de eo, in quo non reperitur *Decisio Quæstionum* emergentium, & jubent, ut, *Legibus deficientibus*, recurratur ad *Scripta SS. Patrum.* Itaque, ut illi Argumento accommodentur, extendendum est ad casum contrarietatis, quod dicitur de casu silentii. Hæc extensio eò justior est, quòd *Scripta Patrum* non minùs idonea sint ad componendas contrarietates Legum five *Canonicarum, five Divinarum*, quam ad supplendum defectum utrarumque. *Quæstio XII.* pertinens ad *Institutionem Legum*, earumque *Confirmationem*, videtur inutilis, quia sub *Quæsti ne VII.* continetur, quæ *Legislationem* spectat, ab *Institutione Legum* non diversam; saltem *Septime* subijci debuisset: